

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 9516/2022
08.02.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца Електропривреда Србије – ЈП Термоелектране „Косово“ Обилић, сада на адреси Београд, против тужене АА из ..., коју заступа Предраг Јовановић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4809/19 од 10.05.2021. године, у седници одржаној дана 08.02.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4809/19 од 10.05.2021. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 14776/17 од 07.12.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да суд обавезе тужену да тужиоцу накнади штету проистеклу на име обрачунатих и исплаћених, а неприпадајућих зарада у периоду од јануара 2000. године закључно са мајем 2010. године, у укупном износу од 2.537.782,64 динара, са законском затезном каматом на свако месечно потраживање почев од 15. у месецу за претходно месечно потраживање до исплате, односно за мај 2010. године почев од 01.06.2010. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка од 443.425,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4809/19 од 10.05.2021. године, ставом првим изреке, укинута је првостепена пресуда. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде штете за период од новембра 2005. године закључно са мајем 2010. године исплати укупан износ од 1.839.962,45 динара, са законском затезном каматом од 24.11.2010. године до исплате.

Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му исплати законску затезну камату на појединачне месечне износе за наведени период почев од доспелости сваког појединог месечног износа до 23.11.2010. године (услед очигледне грешке у писању за потраживање септембар 2010. године наведено до 24.05.2011. године уместо до 23.11.2010. године), како је то ближе наведено у том ставу изреке. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се обавезе тужена да му на име накнаде штете за период од јануара 2000. године закључно са октобром 2005. године исплати појединачне месечне износе, са законском затезном каматом почев од 15. у месецу за претходно месечно потраживање до исплате, све ближе наведено у том ставу изреке. Ставом петим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде трошкова поступка исплати износ од 116.490,00 динара.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену и то у усвајајућем делу тужбеног захтева, тужена је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11...10/23-др. закон), који се овде примењује на основу члана 506. став 2. истог закона, а у вези члана 403. став 2. тачка 3. ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а без утицаја су ревизијски наводи да је доношењем побијане пресуде учињена битна повреда одредаба парничног поступка из цитираног члана и става тачка 12. ЗПП јер она не може бити разлог за изјављивање ревизије на основу члана 407. став 1. ЗПП. Није основан ревизијски навод да је доношењем побијане пресуде учињена битна повреда из члана 374. став 1. у вези члана 396. став 1. ЗПП, јер је другостепени суд оценио битне жалбене наводе, као ни она из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП, обзиром на то да је другостепени суд на расправи извео доказе које је сматрао битним за доношење одлуке и тако изведене доказе правилно оценио.

Према утврђеном чињеничном стању (на расправи пред другостепеним судом), тужила је била запослена у Заводу за медицину рада у Обилићу (Косово и Метохија), на пословима и радним задацима ... (на основу Споразума о преузимању радника од 19.02.1999. године). Након јуна 1999. године права и обавезе Завода за медицину рада у Обилићу прешла су на тужиоца Електропривреда Србије – ЈП Термоелектране „Косово“ Обилић, као оснивача (тзв. „предузеће трећег круга“), тако да су запослени своја права остваривали код тужиоца код кога су имали статус радно неангажованих лица и примала од њега накнаду зараде, међу којима је била и тужена. Због ратног стања, у јуну 1999. године тужена је напустила Косово и Метохију и преселила се у Нови Сад. Децембра 1999. године, тужила је засновала радни однос у Клиничком центру Нови Сад. Решењем тужиоца од 25.05.2010. године, туженој је као запосленој у ЈП ТЕ Косово „Обилић – Завод за медицину рада“ престао радни однос због учињене повреде радне обавезе из члана 67.

став 1. тачке 8. и 15. Колективног уговора јавног предузећа, која се састојало у прикривању извршене повреде радне обавезе и противправном прибављању материјалне користи у вези са радом на штету послодавца, са обавезом тужене да послодавцу накнади насталу штету, јер је без претходног раскида радног односа код послодавца засновала радни однос у Клиничком центру Нови Сад (прво на одређено време од 10.12.1999. године до 19.07.2004. године са прекидима, а потом на неодређено време од 19.04.2005. године). Пре давања отказа, тужена је упозорена о постојању отказног разлога у смислу члана 180. Закона о раду. У свом изјашњењу, тужена је навела да јој је у тренутку када је засновала радни однос у Клиничком центру Нови Сад новац био преко потребан због болести детета које је морало да се лечи, због чега је наставила да прима и накнаду зараде од тужиоца, из ког разлога није размишљала о томе да прекине радни однос код тужиоца. Тужилац је формирао комисију ради утврђивања висине настале штете коју му је тужена проузроковала, услед непријављивања заснивања радног односа код другог послодавца, из ког разлога је и даље била третирана као запослено лице код тужиоца и вршена јој исплата накнаде зараде (укључујући и уплаћене доприносе). Дописом од 04.08.2010. године, тужилац је позвао тужену да мирним путем измири насталу штету, што тужена није учинила. У утуженом периоду од јануара 2000. године закључно са мајем 2010. године туженој је у статусу радно неангажованог лица од стране тужиоца вршена исплата накнаде зараде (до 2003. године на руке тужене или њених сродника, а након тога преко текућег рачуна тужене), чија висина није била спорна током поступка (висина опредељена у месечним износима у тужбеном захтеву). У радној књижици тужене као датум престанка радног односа код тужиоца уписан је 03.06.2010. године, а као датум заснивања радног односа у Клиничком центру Нови Сад уписан је 10.12.1999. године. Тужба у овој правној ствари је поднета 24.11.2010. године.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања другостепени суд је, након одржане расправе, укинуо првостепену пресуду (став први изреке) и одлучио о тужбеном захтеву тако што га је делимично усвојио обавезујући тужену да тужиоцу на име накнаде штете за период од новембра 2005. године закључно са мајем 2010. године исплати укупан износ од 1.839.962,45 динара (за који је нашао да потраживање тужиоца није застарело), са законском затезном каматом од 24.11.2010. године као дана подношења тужбе до исплате (став други изреке) у смислу члана 163. ставови 1., 5. и 6. Закона о раду у вези члана 277. Закона о облигационим односима (ЗОО), а у преосталом делу је одбио тужбени захтев (ставови трећи и четврти изреке). Обавеза тужене да тужиоцу накнади штету произлази из утврђене чињенице да је у утуженом периоду од јануара 2000. године закључно са мајем 2010. године примила накнаду зараде од тужиоца као лице које је имало статус радно неангажованог радника код тужиоца, а истовремено у том периоду засновала је радни однос код другог послодавца (на одређено време од 10.12.1999. године до 19.07.2004. године, са прекидима, а затим на неодређено време од 19.04.2005. године), о чему тужиоца као свог послодавца није обавестила, није захтевала престанак радног односа код тужиоца, нити евентуално закључење споразума о престанку радног односа, јер јој је, како је сама навела у изјави послодавцу, због тешких прилике у којима је у то време била, одговарало да прима зараду у Клиничком центру Нови Сад и накнаду зараде од тужиоца, што указује да је штету проузроковала тужиоцу намерно. Оцењујући истакнути приговор застарелости потраживања, нашао је да је делимично основан, позивајући се на члан 376.

300. Ово стога што је штета коју је тужена причинила тужиоцу настајала са сваком месечном исплатом накнаде зараде за претходни месец почев од исплате за јануар 2000. године закључно са мајем 2010. године, па како је тужилац тужбу у овом поступку поднео 24.11.2010. године закључио је да нису застарела потраживања тужиоца за период од новембра 2005. године закључно са мајем 2010. године у укупном износу од 1.839.962,45 динара, док су за период од јануара 2000. године закључно са октобром 2005. године застарела сва потраживања тужиоца доспела пре 24.11.2005. године. Другостепени суд је оценио као неоснован приговор недостатка активне легитимације на страни тужиоца имајући у виду да је управо од стране тужиоца као оснивача Завода за медицину рада у Обилићу изречен престанак радног односа туженој, на које решење се тужена није жалила.

На правилно утврђено чињенично стање другостепени суд је правилно применио материјално право када је одлучио као у изреци побијане пресуде, дајући за своју одлуку ваљане разлоге.

Према члану 163. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05 од 15. 03. 2005, 61/05 и 54/09), запослени је одговоран за штету коју је на раду или у вези са радом, намерно или крајњом непажњом, проузроковао послодавцу, у складу са законом (став 1.). Постојање штете, њену висину, околности под којима је настала, ко је штету проузроковао и како се накнађује – утврђује послодавац, у складу са општим актом и уговором о раду (став 5.). Ако се накнада штете не оствари у складу са одредбом става 5., о накнади штете одлучује надлежни суд (став 6.).

У конкретном случају, несумњиво је утврђено да је тужена у утуженом периоду од јануара 2001. године закључно са мајем 2010. године проузроковала штету тужиоцу код којег је након јуна 1999. године остваривала права из радног односа (када су на тужиоца прешла сва права и обавезе Завода за медицину рада у Обилићу као његовог оснивача, код којег је тужена до тада радила на пословима ...) као лице које има статус радно неангажованог лица, примајући од њега накнаду зараде све до доношења решења тужиоца од 25.05.2010. године о престанку радног односа односно давања отказа, иако је истовремено била и у радном односу у Клиничком центру „Нови Сад“ од 10.12.1999. године, о чему није на релевантан начин обавестила тужиоца као послодавца (што је и био отказни разлог) а у висини утврђеној решењем тужиоца о утврђивању висине штете. Тужена није приговорила ни решењу о отказу уговора о раду, нити на решење о утврђивању висине штете, а штету није надокнадила по позиву тужиоца да је надокнади. Због тога тужена, и по оцени Врховног суда, има обавезу да тужиоцу накнади причињену штету за период за који потраживање тужиоца није застарело (период од новембра 2005. године – маја 2010. године), за који период је приговор застарелости правилно оцењен као неоснован, у укупном износу од 1.839.962,45 динара, који представља збир тражених појединачних месечних износа за наведени период, са законском затезном каматом од утужења до исплате.

Супротно наводима ревизије, другостепени суд је своје уверење о томе да је тужена штету проузроковала намерно засновао на писменој изјави тужене коју је она дала након доношења решења о отказу уговора о раду у којој није спорила да није обавестила

послодавца о томе да је засновала радни однос у Клиничком центру Нови Сад, правдајући се тиме да јој је у то време требао новац. При томе, није било доказа да је о томе писаним путем обавестила тужиоца. Наводи ревизије који се односе на то да су поједина лица код тужиоца имала сазнање о томе да је она засновала радни однос код другог послодавца (на коју околност је предложила саслушање сведока), а који доказ није изведен пред другостепеним судом, није од утицаја јер се тиме оспорава правилност и потпуност утврђеног чињеничног стања што не може бити ревизијски разлог, на основу члана 407. став 2. ЗПП.

На основу изложеног и члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци пресуде.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић